

SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

EM2018/7

Tillie Martinussen

Forslag til Finanslov 2019

(Naalakkersuisuoq for Finanser og Skatter)

Vi skummer fløden, i stedet for at sætte priserne ned

Samarbejdspartiet skal igen anføre, at vi finder det særligt kritisabelt, at tekstanmærkninger i Finanslovsforslaget, så mange steder indeholder mulighed for, at Naalakkersuisut kan tage rigtigt mange penge fra udbytte på helt,- eller delvist Selvstyre-ejede selskaber, eller aktiesalg fra disse - og flytte over til Kalaallit Airports A/S, og dermed skaffe finansieringer fra diverse konti, med meget vide beføjelser givet til sig selv, til lufthavns pakken.

Det er ikke i orden, pengene taget herfra bør ideelt set, anvendes til nedsættelse af services som internet, telefoni, fragtpriser eller sekundært til boligmassen, eller til sociale eller uddannelsesmæssige formål, hvor vi har kæmpe behov for udbedringer.

Det er beskæmmende ikke at kunne finde 5 mio. kr. til en døgnåben kriselinje til befolkningen, når de har ondt i livet, udbedring af psykiatrien eller sundhedsvæsnets rammer, eller forskning, udbedring af institutioners rammer, ældres vilkår eller lignende – men at man snildt kan finde flere milliarder at putte over i udviklingsprojekter, som man ikke engang vil svare på, hvorledes skal gøres rentabelt.

Finanslove i ubalance - igen

Indtægts,- og udgiftsskønnene anfører at der samlet set vil være underskud over den næste 4-årige periode, og det er noget som Naalakkersuisut, sammen med Finansudvalget må få bragt i orden.

Vi skal erindre om, at vi før har oplevet, at indtægter fra fiskerierhvervet pludselig har taget et dyk, og dermed har slået bunden ud af skrøbelige finansforudsætninger.

Vi skal ikke ud i flere hovsa-afgifter, og vi skal ikke gældssætte os, så vi ikke kan klare afdragene.

Lad os i stedet udvikle i et tempo, hvor alle kan være med, og investere i infrastruktur trinvist, og på et fornuftigt økonomisk grundlag.

Vi finder det ligeledes kritisabelt, at der ikke er fundet anledning til, imellem 1. og 2. behandlingen, at sikre flere midler til sundhedsvæsnets, samt de sociale områder.

Herunder særligt uddannelse, og udsatte børn og unge. Killiliisa er en god start, men luftige mål, uden handling bag, er blot pæne ord, og vi savner flere penge, og nytænkning indenfor rekruttering, til at sætte de tiltag i gang, der beskrives i strategien.

For der er behov for tiltagene. Hvis denne flok politikere skulle efterlade et eftermæle andet end lufthavne, ville det være klædeligt om det var, at denne samling politikere, samlet i Inatsisartut og Naalakkersuisut i dag, fik bremset antallet af seksuelt misbrug, samt sikrede hjælp til dem der lider af følgevirkningerne efter det.

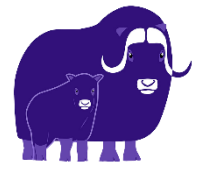
Som vi alle lovede under valget, at vi ville stå sammen om.

I stedet fører vi Blokpolitik, og skændes, sår nid og splittes ad.

Lad os nu stå sammen omkring de sociale og uddannelsesmæssige udfordringer vi har. Kom nu!

Boligerne mugner - stadig

Vi kæmper ligeledes stadig med en massivt nedslidt boligmasse i hele landet, og selv om det gentagne

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

gange er diskuteret, så sker der ingenting på området.

Hver eneste gang der skal vedtages langsigtede mål, brede forlig, og arbejde i etaper, så skrider det politiske grundlag under fødderne på politikernes grundlag, og man ender i så meget skuddermudder, at ingen får vedtaget noget, og derfor bremses udviklingen, renovering og i mellemtiden forfalder boligmassen endnu mere.

Velkommen til investeringer – og mennesker - udefra

Samtidig vil vi ikke i tilstrækkelig grad sikre rammer for, at udefrakommende investorer med en stor sikkerhed kan investere i boliger, og tage afkast med derfra. Vi skal holde op med at være så bange for investeringer udefra, og sikre os bedre og dygtigere samarbejde med folk der vil investere i infrastruktur, boligmasse og andre sikre investeringer.

De skal kunne stole på, at vi ikke indfører pludselige, mærkelige lovgivninger – altså sikkerhed for afkast, og de skal kunne stole på, at vi overholder de termer vi evt. aftaler på grundlag af.

Så burde vi, som den forholdsmæssigt lille nation vi er, befolkningsmæssigt, sagtens kunne byde investeringer udefra velkomne.

Ligesom det ville klæde os gevaldigt, at byde tilkaldt og tilflyttende arbejdskraft velkommen.

Vi har slet ikke har folk nok, til at kunne tilbyde lokal arbejdskraft i særlig stor grad til hverken boligbyggerier, eller lufthavnsprojekter. Medmindre vi sadler om, og sikrer inddragelse af arbejdsorganisationerne – og også sikrer dem deres rettidige overenskomstforhandlinger!

Vi kræver, at der arbejdes særligt hårdt med arbejdsorganisationernes medlemmers overenskomster. Ikke alene kan vi se tilbage på en pinlig grad af manglende rettidighed i de – allerede næsten forældede overenskomster på f.eks. sundhedsområdet, men vi kan også fremadrettet se, at det halter gevaldigt allerede.

Få nu det arbejde op at køre rettidigt. Så har vi én bekymring mindre, i et bjerg af bekymringer, over rekrutteringssituationen på mange arbejdspladser.

Fagforeningerne råber højt om det, på mange måder, men det falder for døve øre og arrogance.

Lønløft har vi heller ikke råd til, synes vi, men har vi overhovedet råd til at lade være?

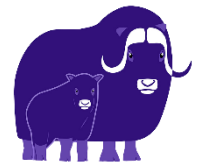
Mange steder i landet, kan de ikke få bygget nye skoler, eller andre institutionsrammer, fordi de ganske enkelt mangler folk til at udføre byggeriet.

Det er en evigt tilbagevendende problematik, og hvis dette Naalakkersuisut synes de skal gå over i historie-bøgerne for noget virkeligt godt, kunne det være, at sikre at den rullende sektorplanlægning indenfor byggeriet vi har vedtaget for år tilbage, iværksættes, og passes sømmeligt og udførligt, samt sikrer en jævn og konstant bygge-masse, ligesom vi bliver moderne og tidssvarende, og tager fat i befolkningens egentlige problemer.

Demonstrationer og lyttende ører – økonomiske prioriteringer

Sundhedsvæsenet kæmper en brav kamp. Psykiatrien ligeså. Alle omsorgsmedarbejdere, SIK-medlemmer, anstaltsbetjente, politibetjente, pædagogerne, forsvarerne i retsvæsenet, SOSU-assistenten, lærere, socialpædagoger, kantinedarbejdere, sagsbehandlere, vort arbejdende folk. De skriger alle sammen på ører der lytter, men økonomiske prioriteringer der følger efter.

Vor befolkning, og vort arbejdende folk, sidder næsten på deres knæ for fødderne af os politikere, og beder os begynde – blot at påbegynde – arbejdet med at udbedre og give hjælp til selvhjælp.

Den ene mere massivt sørgelige sag efter den anden, ruller hen foran vore øjne, og der skal en særlig grad af kulde og arrogance til at overse dem.

Vi kan ikke afvise de fornuftige, og ganske ydmyge ønsker om en hjælpende hånd til at komme videre i livet, som konstant præsenteres for os.

Vi har så massivt stort et ansvar herinde, da vi både er arbejdsgivere for en kæmpe del af befolkningen, men også har ansvaret for, at sikre fornuftige priser på både huslejer, internet, fødevarer og andre nødvendigheder i hverdagen.

Vi svigter vores befolknings mentale sundhed, fysiske sundhed, og også økonomiske sundhed, for vore gentagne fejlslagne vurderinger.

Vi har ikke investeret i boligmassen i tilstrækkelig grad i al den tid vi har haft Hjemme,- og Selvstyre. Det betaler befolkningen prisen for nu.

Ligeledes med sundhedsvæsnen, tilstrækkelig, kompetent og fornøden hjælp på socialområdet og misbrugsforebyggelse, - ja forebyggelse i det hele taget.

Uddannelsesområdet, herunder også de praktiske uddannelser, kæmper med at få flere børn og unge igennem en uddannelse. Og gerne en uddannelse der duer.

Tag imod hjælp og inspiration udefra

Vi har påbegyndt at sige ja tak til hjælp, finansielt, i hvert fald på lufthavns pakken.

Begynd nu at sige ja tak til hjælp på alle de andre områder.

For blot 5-10 år siden begyndte vi at bryde tabuet med at snakke om sociale problemer, at udrede dem, at vedtage institutioner og lovgivning der skulle afdække og belyse de problemer dele af vor befolkning lider under, herunder seksuelle overgreb, alkoholisme, hashmisbrug, vold i hjemmene, sociale og mentale problemer og vilkårene for disse, samt handicappede og andre med specielle behov.

At nedbryde den mur af tavshed, og afvisning overfor, at mennesker havde den slags udfordringer i vort skønne land, er der nogen af os der kan huske, hvor voldsom var.

Vi skal have nedbrudt tabuet om, at vi ikke har behov for hjælp, på den samme måde.

Det er ingen skam, at bede om hjælp til komplekse problemstillinger. Hvis vi rækker hånden ud, vil nogen indenfor Rigsfællesskabet gerne tage den, sætte sig ned sammen med os, og spørge hvad vi har i tankerne, og søge at være løsningsorienterede.

Det drejer sig netop ikke om vor stolthed, men om befolkningens sundhed – på alle måder.

Det frosne spejlbillede

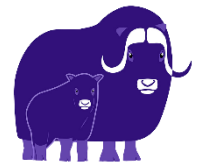
Dette forslag til Finanslov afspejler ikke prioriteringer der er særligt børne,- udsatte,- eller ældrevenlige.

Den afspejler ikke nytænkning, hjælp til selvhjælp, eller at vi sætter vor arbejdende befolkning særligt højt.

Der er brug for hvert eneste menneske der bor i landet, og vi har brug for at mange flere kommer til, og hjælper med at arbejde, sætte velstand og velfærd op, vi har brug for en sund befolkning der kan arbejde, og som har en god dagligdag.

Jeg kan slet ikke forstå, at partier kan kalde sig selv arbejderpartier, eller socialistiske, og så stiltiende se til, mens vi fortsætter blindt som vi plejer; med store prestigeprojekter – i stedet for at bide dem ned i mindre stykker der er skabt på sagligt og fagligt velfunderede grundlag.

Samt at se til, mens befolkningen bliver fattigere, velfærden smuldrer under fødderne på os, og

SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

befolkningen flytter ud af landet.

Vi er frosset fast i vores sædvanlige spor, i stedet for at udvikle, så kommer vi til at afvikle.

Lad os nu få en langsigtet, og praktisk uddannelsesreform. En skatte,- og arbejdsmarkedsreform. En socialeform. Og en række andre reformer, der funderes bredt, og på sagligt grundlag.

Lad os se hinanden i øjnene og være ærlige omkring vore udfordringer og prioriteringer.

Lad os sikre os, at turisme-udvikling, erhvervsudvikling og iværksætteri i langt højere grad lyttes til, og lad os erkende at vores bedste bud er en god uddannelses,- og socialpolitik, der inddrager alle partier, alle interessenter, og bygger på fællesskaber i Riget såvel som i landet.

Digitale løsninger bør stadig være vejen frem, her såvel som i andre sammenhænge.

Lad os sammen afsætte flere penge til Handicaptalsmanden, sikre bevillingerne til turismeudvikling, sikre bevillingerne til menneskerettighedsrådet, samt Børnetalsmanden. Lad os sammen øge bevillingerne til vort arbejdende folk, og sikre konsensus omkring sundheds,- og uddannelsesområdet, samt sikre nytænkning på socialområdet.

Anstaltsbetjentene og politiet trænger til eftersyn af deres lønninger, og der bør afsættes flere penge til forskning i socialområdet, til forskning i det hele taget, til forebyggelse, reformer og til erhvervsudvikling på den lange bane. Lad os tænke nyt for bygder og yderdistrikter, lad os behandle traumer og afsætte penge til direkte hjælp til de der mangler, samt nye og tidssvarende boliger til både arbejdstagere, ældre, udsatte og børn og ungefamilierne.

Vi skal have en åben, og gennemsigtig forvaltning, vi skal lave opkvalificeringer i stor skala, samt sikre en kurs der sigter mod bæredygtighed i erhverv såvel som miljø.

Hvis en blok vinder – taber alle - samarbejde

Hver eneste politiske beslutning er en fodboldkamp, for eller imod. Og Blokpolitikken giver illusionen om, at nogen vinder.

Sandheden er, at alle taber.

Vi er nødt til at lære at samarbejde, på tværs af partiskel.

I Samarbejdspartiet, ønsker vi at prioriteringer af ovenstående medtages i ændringsforslag, samt at opmærksomheden henledes på de manglende prioriteringer på alle ovenstående områder.

Tak for ordet.